

2.11.2010

Dnro: 488/D.a.2/2010

Liikenneministeri Anu Vehviläinen
Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila
Oikeusministeri Tuija Brax
Liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja Martti Korhonen
Liikenne- ja viestintävaliokunnan varapuheenjohtaja Saara Karhu

Asia: Saamelaiskäräjien ja Nellimin-Keväjärven kolttaneuvoston esitys Nellimin tien perusparantamiseksi
Viite: Väylähankkeet ja tulevan hallitusohjelman valmistelu

Saamelaiskäräjät ja Nellimin-Keväjärven kolttaneuvosto (jatkossa kolttaneuvosto) lähestyvät Teitä koskien Ivalo-Nellim yhdystien (nro 969) perusparannusta. Ivalo-Nellimin tie on pääosin päällystämätöntä ja tie on todella huonossa kunnossa. Nellimin kylä sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja kolttaluonon alueella. Nellim on kolttasaamelaisen kulttuurin ydinaluetta sekä kolmen kulttuurin kohtaamispaikka, suomalaisen, inarinsaamelaisen sekä kolttasaamelaisen kulttuurin. Nellimissä on noin 200 vakituista asukasta sekä noin 200 vapaa-ajan asuntoa.

1980-90-luvuilla tietä on perusparannettu ja päällystetty osittain noin 20 kilometrin matkalta, loppuosa 23 kilometriä Koiravaarasta Nellimiin on edelleen mutkainen, kapea savisoratie. Kolttasaamelaisten edustuksellinen elin, kolttien kyläkokous on viimeisten 20 vuoden aikana useaan otteeseen esittänyt eri tahoille tietä perusparannettavaksi 23 kilometrin matkalta. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa tieyhteys on merkitty merkittävästi parannettavana tieyhteytenä.

Tien huono kunto vaikeuttaa Nellimin kylän kehitystoimintaa ja alueen asukkaiden liikkumista. Erityisesti keväällä ja syyssateiden aikaan tie on erittäin huonokuntoinen ja sille annetaan liikenne- rajoituksia. Mutkainen, mäkinen, kuoppainen ja huonopintainen tie on tienkäyttäjille erittäin suuri turvallisuusriski. Myös palo- ja pelastustoimen edustajat ovat useassa eri yhteydessä pitäneet tien kuntoa turvallisuusriskinä.

Nellimin tien perusparannus parantaisi alueen liikenne- ja yleistä turvallisuutta ja toisi Nellimin kylän asukkaille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua elinkeinoelämään ja toisi yhdenvertaiset peruspalvelut myös Nellimin kyläläisille.

Hallitusohjelmassa on hallitus asettanut tavoitteeksi osoittaa vaalikauden aikana liikenneväylien hoitoon ja ylläpitoon rahoitusta, jolla turvataan väyläverkoston palvelutaso ja liikenneturvallisuus. Hallitus kiinnittää huomiota perusväylänpidon rahoituksen jälkeensä jääneisyyteen, alemmanasteisen tieverkoston yleiskuntoon ja ylläpitoon, kevyen liikenteen väyliin sekä yksityisteiden merkitykseen osana toimivaa väyläverkostoa. Saamelaiskäräjät ja kolttaneuvosto näkevät, että hallitusohjelman toteuttaminen edellyttää Nellimin tien perusparannusta, koska liikenneturvallisuus ja tien kunto edellyttävät sitä.

Hallitusohjelmassa hallitus on asettanut myös tavoitteeksi edistää alueiden kansainvälistä kilpailukykyä, pienentää alueiden välisiä kehityseroja, turvata kansalaisten peruspalveluja ja yhteyksiä koko Suomessa. Hallitus on sitoutunut kohdentamaan erityistoimenpiteitä mm. Pohjois-Suomeen. Hallitus on sitoutunut myös edistämään harvaan asutun ja syrjäisen maaseudun kehittämistä mm. parantaen maaseutuelinkeinojen toimintamahdollisuuksia, tukien maaseudun palveluja, turvallisuutta, työllisyyttä ja yrittäjyyttä, etätyön mahdollisuuksia sekä toimivaa infrastruktuuria. Saamelaiskäräjät ja kolttaneuvosto näkevät, että Nellimin tien perusparannus on hallitusohjelman toteuttamista

ja perusparannus tulisi aloittaa välittömästi. Nellimin tien huono kunto voi johtaa alueen elinkeinojen näivettymiseen, palvelujen pienenemiseen ja lopulta myös voi johtaa poismuuttoon alueelta.

Maantielain (503/2005) 3 pykälän mukaan maantieverkon kehittämisessä ja kunnossapidossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että tieliikennejärjestelmä osana koko liikennejärjestelmää edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista ja alueiden kehittämistä. Maantielain 3 pykälässä määrätään, että maantieverkon tulee tarjota mahdollisuus turvalliseen ja toimivaan liikkumiseen ja kuljettamiseen koko maassa kohtuullisin kustannuksin ottamalla huomioon eri väestöryhmien liikkumistarpeet ja eri elinkeinoalojen kuljetustarpeet. Saamelaiskäräjien ja koltttaneuvoston näkemyksen mukaan Nellimin tien heikko kunto on maantielain 3 § vastainen.

Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto vaativat välittömiä toimenpiteitä Nellimin tien parantamiseksi. Myös Suomen kansainväliset velvoitteet, ennen kaikkea Yhdistyneiden Kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista velvoittaa Suomen valtiota ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin kolttasaamelaisien elinolojen parantamiseksi. Suomi on allekirjoittanut julistuksen ja osallistunut vahvasti julistuksen muotoiluun ja Suomella on hyvin suuri moraalinen vastuu toimeenpanna julistusta tehokkaasti yhdessä Koltttaneuvoston ja Saamelaiskäräjien kanssa.

Julistuksen artikla 21 takaa alkuperäiskansoille oikeuden sosiaalisten, taloudellisten, terveydellisten ja opetuksen paranemiseen ja kehittymiseen. Julistuksen mukaan valtioiden tulee tehdä tehokkaita toimenpiteitä, jotta alkuperäiskansojen taloudellinen ja sosiaalinen asema paranee. Valtioiden tulee kiinnittää erityistä huomiota alkuperäiskansavanhusten, naisten, nuorten, lasten ja vammaisten oikeuksien toteutumiseen.

Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto näkevät, että Nellimin tien perusparannus parantaisi kolttasaamelaisien taloudellista asemaa ja helpottaisi vanhusten ja lasten liikkumista. Artiklan 21 nojalla Nellimin tien perusparannus tulisi aloittaa heti. Lisäksi julistuksen artikla 39 määrää, että alkuperäiskansoilla on oikeus valtioiden taloudelliseen ja tekniseen tukeen julistuksen toteuttamiseksi. Suomen valtioilla on velvollisuus alkuperäiskansajulistuksen nojalla osoittaa varta Nellimin tien perusparannukseen.

Vähemmistövaltuutettu on nähnyt Nellimin tien perusparannuksen erittäin tärkeänä, koska se tukisi kolttasaamelaiskulttuuria (liite). Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto esittävät, että eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta esittäisi ensi vuoden budjettiin tai lisätalousarvioon Nellimin tien perusparannukseen tarvittavat varat. Vaihtoehtoisesti liikenne- ja viestintäministeriön tulisi ottaa Nellimin tien perusparannuksen osaksi tulevaa hallitusohjelmaa. Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto näkevät, että nykyisen hallitusohjelman toteuttaminen velvoittaa Nellimin tien perusparannuksen välittömän aloittamisen.

Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto pyytävät tapaamista asiassa liikenne- ja viestintäministerin kanssa ja pyydämme vastausta esitykseemme pikaisesti. Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto pyytävät liikenne- ja viestintävaliokuntaa kuulemaan saamelaiskäräjien ja koltttaneuvostoa suunnitelluista uusista väylähankkeista ja ottamaan esitys huomioon toiminnassaan. Pyydämme, että kuulemiset järjestyvät vielä ennen joulua asian kiireellisyydestä johtuen. Saamelaiskäräjät ja koltttaneuvosto pyytävät maa- ja metsätalousministeriötä edistämään hanketta, koska kolttalain toimeenpano kuuluu ministeriön vastuulle. Koska saamelaisasiat kuuluvat kokonaisuudessaan oikeusministeriön vastuulle, pyydämme oikeusministeriötä edistämään valtioneuvostossa Nellimin tien perusparannusta.

Saamelaiskäräjien puolesta,

Kolttaneuvoston puolesta,

Klemetti Näkkäljärvi
Saamelaiskäräjien puheenjohtaja

Veikko Feodoroff
Kolttien luottamusmies

Suvi Juntunen
Puheenjohtajan avustaja

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja päätti esityksestä 2.11.2010.

Liite: Vähemmistövaltuutetun kannanotto koskien Nellimin tietä

Tiedoksi:
Vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet